

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων (5. Khuddaka Nikāya -
Aṭṭhakathā)

16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση (16. Mahāniddesa-
aṭṭhakathā)

15. Σχόλια για την επεξήγηση της ομιλίας για την βία στον εαυτό
(15. Attadaṇḍasuttaniddesavaṇṇanā)

PaliVerse

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων

16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση

15. Attadaṇḍasuttaniddesavaṇṇanā

170. Pannarasame attadaṇḍasuttaniddese attadaṇḍā bhayaṃ jātanti paṭhamagāthāya attho - yaṃ lokassa diṭṭhadhammikaṃ vā samparāyikaṃ vā bhayaṃ jātaṃ, taṃ sabbaṃ attadaṇḍā bhayaṃ jātaṃ attano duccharitakāraṇā jātaṃ, evaṃ santepi janaṃ passatha medhagaṃ, imaṃ sākiyādijanaṃ passatha aññaṃaññaṃ medhagaṃ himsakaṃ bādhakanti. Evaṃ taṃ paṭiviruddhaṃ vipaṭṭipannaṃ janaṃ paribhāsivā attano sammā paṭipattidassanena tassa saṃvegaṃ janetuṃ āha “saṃvegaṃ kittayissāmi, yathā saṃvijitaṃ mayā”ti. Pubbe bodhisatteneva satāti adhippāyo.

Tayoti gaṇanaparicchedo. Daṇḍāti duccharitā. Kāyadaṇḍoti kāyaduccharitaṃ. Vacīdaṇḍādīsupi eseva nayo. Tividhaṃ kāyaduccharitanti pāṇātipātādikāyato pavattaṃ duṭṭhuṃ caritaṃ, kilesapūṭikattā vā duṭṭhu caritanti laddhanāmaṃ tividhaṃ duccharitaṃ kāyaduccharitaṃ. Catubbidhanti musāvādādicatubbidhaṃ. Tividhanti abhijjhāditividhaṃ. Diṭṭhadhammikanti diṭṭheva dhamme imasmiṃyeva attabhāve paṭisaṃvedanīyaṃ. Samparāyikanti anāgate attabhāve paṭisaṃvedanīyaṃ. Āgucārīti pāpakārī aparādhakārī. Tameṇaṃ rājā paribhāsātīti pāpakārīṃ rājā paribhāsati, bhayaṃ uppādeti. Dukkhaṃ domanassaṃ paṭisaṃvedetīti kāyikaṃ dukkhaṃ cetasikaṃ domanassaṃ vindati. Etaṃ bhayaṃ dukkhaṃ domanassanti evarūpaṃ bhayañca dukkhañca domanassañca. Kuto tassāti tassa corassa kuto uppannaṃ. Attadaṇḍato jātanti attanā kataduccharitato uppannaṃ.

Antamasoti heṭṭhimato. Savacanīyampi karoti “na te labbhā ito pakkamitu”nti ito imamhā gāmādinā gantuṃ na labbhā. Na sakkā bahi nikkhamitunti palibodhaṃ saṅgaṃ karoti. Dhanajānipaccayāpīti dhanaparihānikāraṇāpi. Rājā tassa vividhā kammakāraṇā kārāpeti. Kasāhipi tāletīti kasādaṇḍakehi potheti. Vettehipi tāletīti sakaṇṭhakavettalatāhi potheti. Aḍḍhadaṇḍakehītiādayo heṭṭhā vuttanayāyeva. Sunakhehipi khādāpetīti katipayāni divasāni āhāre adatvā chātasunakhehi khādāpeti. Te muhuttēna aṭṭhikasāṅkhalikameva karoti. Sūle uttāsetīti sūlaṃ āropeti. Rājā imesaṃ catunnaṃ daṇḍānaṃ issaroti imāsaṃ catunnaṃ āṇānaṃ kātuṃ rājā samattho.

Sakena kammenāti sayamkatena kammena. Tameṇaṃ nirayapālāti ettha ekacce therā “nirayapālā nāma natthi, yantarūpaṃ viya kammameva kāraṇaṃ kāretī”ti vadanti. Tesam taṃ “atthi nirayesu nirayapālāti, āmantā. Atthi ca kāraṇikā”tiādinā nayena abhidhamme paṭisedhitameva. Yathā hi manussaloke kammakāraṇakārakā atthi, evameva nirayesu nirayapālā atthīti. Tattaṃ ayokhilanti tigāvutaṃ attabhāvaṃ sampajjalitāya lohapathaviyā uttānakaṃ nipajjāpetvā dakkhiṇahatthe tālappamāṇaṃ ayasūlaṃ pavesenti, tathā vāmahatthādīsu. Yathā ca uttānakaṃ nipajjāpetvā evaṃ urenapi vāmapassenapi dakkhiṇapassenapi nipajjāpetvā taṃ kammakāraṇaṃ karontiyeva.

Samvesetvāti jalitāya lohapathaviyā tigāvutaṃ attabhāvaṃ nipajjāpetvā. Kuṭṭhārīhīti mahatīhi gehacchādanassa ekapakkhamattāhi kuṭṭhārīhi tacchenti, lohitaṃ nadī hutvā sandati, lohapathavito jālā uṭṭhahitvā tacchitaṭṭhānaṃ gaṇhāti, mahādukkhaṃ uppajjati, tacchantā pana suddhataṃ karitvā dāru viya aṭṭhaṃsampi chaḷaṃsampi karonti. Vāsīhīti mahāsuppapamāṇāhi vāsīhi. Rathe yojetvāti saddhiṃ yugayottaupakkharacakkakubbarapājanehi sabbato pajjalite rathe yojetvā. Mahantanti mahākūṭāgārappamāṇaṃ. Āropentīti sampajjalitehi ayamuggarehi pothentā āropenti. Sakimpi uddhanti supakkutthitāya ukkhaliyā pakkhittataṇḍulaṃ viya uddhaṃ adho tiriyaṇca gacchati. Mahānirayeti avīcimahānirayamhi.

Catukkaṇṇoti caturassamañjūsāsadiso. Vibhattoti catudvāravasena vibhatto. Bhāgaso mitoti dvāravīthīnaṃ vasena bhāge ṭhapetvā ṭhapetvā vibhatto. Pariyantoti parikkhitto. Ayasāti upari navayojanikena ayapattena chādito. Samantā yojanasataṃ pharitvā tiṭṭhatīti evaṃ pharitvā tiṭṭhati, yathā samantā yojanasate ṭhatvā olokontassa akkhīni yamakagoḷakā viya nikkhamanti. Kadariyātapanaṃti sabbepi te ussadehi saddhiṃ aṭṭha mahānirayā kadariyā niccaṃ tapantīti kadariyātapanaṃ. Balavadukkhataṃ ghorā. Kappaṭṭhikānaṃ accīnaṃ atthitāya accimanto. Āsādetuṃ ghaṭṭetuṃ dukkaratāya durāsada. Diṭṭhamattā vā sutamattā vā lomāni haṃsentīti lomahaṃsanarūpā. Bhīsanatāya bhismā. Bhayajananatāya paṭibhaya. Sukhābhāvena dukhā.

Puratthimāya bhittiyātiādigāthānaṃ evaṃ avīcinirayoti pariyaṇṭaṃ katvā ayaṃ saṅkhepattho - aggijālānaṃ vā pana suddhataṃ vā tesāṃ dukkhassa vā vīci antaraṃ natthi etthāti avīci. Tatra hi puratthimādīhi bhittīhi jālārāsī uṭṭhahitvā pāpakammīno puggale jhāpento pacchīmādīsū bhittīsū paṭihaññati paharati, tā ca bhittiyō vinivijjhivā parato yojanasataṃ gaṇhāti, heṭṭhā uṭṭhitā upari paṭihaññati, upari uṭṭhitā heṭṭhā paṭihaññati. Evaṃ tāvettha jālānaṃ vīci nāma natthi. Tassa pana anto yojanasataṭṭhānaṃ khīravallipīṭṭhassa pūritanāli viya sattehi niraṇṭaraṃ pūritaṃ catūhi iriyāpathehi paccantānaṃ suddhataṃ pamāṇaṃ natthi, na ca aññamaññaṃ byābādhenti, sakasaṭṭhāneyeva paccanti. Evamettha suddhataṃ vīci nāma natthi. Yathā pana jivhagge cha madhubindūni suddhamassa tambalohabinduno anudahanabalavatāya abbohārikāni honti, tathā tattha anudahanabalavatāya sesā cha akusalavipākupekkhā abbohārikā honti, dukkhameva niraṇṭaraṃ paññāyati. Evamettha dukkhassa vīci nāma natthi. Nirassādaṭṭhena nirayo.

Tattha suddhā mahāluddāti tasmīṃ nibbattā suddhā mahantā luddā. Mahākibbisakārinoti mahantadāruṇakammakārino. Accantaṇṭapāpakammantāti ekaṃsena pāpakammīno. Paccanti na ca miyyareti channaṃ jālānamantare paccanti, na ca miyyanti. Jātavedasamo kāyoti tesāṃ sarīraṃ aggisadisāṃ. Tesāṃ nirayavāsīnanti tesāṃ pāpakammānaṃ nirayavāsīnaṃ. Passa kammānaṃ dalhattanti pāpakammānaṃ thirabhāvaṃ olokehi. Na bhasmā hoti napī masīti chārikāpi na hoti aṅgāropi. Puratthimenāti yadā taṃ dvāraṃ apārutaṃ hoti, atha tadabhimukhā dhāvanti, tesāṃ tattha chaviādīni jhāyanti. Dvārasamīpaṃ pattānaṇca tesāṃ taṃ pīdhīyati, pacchimaṃ apārutaṃ viya khāyati. Esa nayo sabbattha. Abhinikkhamitāsā teti nirayā nikkhamituṃ āsā etesanti nikkhamitāsā. Mokkaḡavesinoti muñcanupāyaṃ esantā gavesantāpi. Na te tato nikkhamituṃ, labhanti kammaṇṭaccayāti te suddhā nirayato nikkhamanadvāraṃ pāpakammaṇṭaccayā nādhigacchanti. Tesaṇca pāpakammantaṃ, avipakkaṃ kataṃ bahunti tesaṇca suddhataṃ lāmakāṃ dāruṇakammaṃ avipākāṃ bahuviddhaṃ nānappaḡāraṃ adinnaṇṭipākāṃ kataṃ upacitaṃ atthi.

Samveganti vinilanaṃ. Ubbeganti t̥hitaṭṭhānato gamanaṃ. Utrāsanti ubbejanaṃ asanniṭṭhānaṃ. Bhayanti cittutrāsanaṃ. Pīlananti ghaṭṭanaṃ. Ghaṭṭananti pīlākaraṇaṃ. Upaddavanti ītiṃ. Upasagganti rundhanaṃ.

171. Idāni yathānena samvijitaṃ, taṃ pakāraṃ dassento “phandamāna”ntiādimāha. Tattha phandamānanti taṇhādiṭṭhīhi kampamānaṃ. Appodaketi appe udae. Aññamaññehi byāruddhe disvāti nānāsatte ca aññamaññehi saddhiṃ viruddhe disvā. Maṃ bhayamāvisīti maṃ bhayaṃ pavitṭhaṃ.

Kilesaphandanāya phandamānanti rāgādikilesacalanāya calamānaṃ. Payogoti kāyavacīmanopayogo.

Viruddhāti virodhamāpannā. Paṭiviruddhāti paṭimukhaṃ hutvā virodhamāpannā, suṭṭhu viruddhā vā. Āhatāti kodhena āhatā pahatā. Paccāhatāti paṭimallā hutvā āhatā. Āghātītāti ghaṭṭitā. Paccāghātītāti visesena ghaṭṭitā. Pāṇīhipi upakkamantīti hatthehipi paharanti.

172. Samantamasāro lokoti nirayaṃ ādiṃ katvā samantato loko asāro niccasārādirahito. Disā sabbā sameritāti sabbā disā aniccatāya kampitā. Icchaṃ bhavanamattanoti attano tāṇaṃ icchanto. Nāddasāsīṃ anositanti kiñci t̥hānaṃ jarādīhi anajjhāvuṭṭhaṃ nāddakkhinti.

Asāroti na sāro, sāravirahito vā. Nissāroti sabbena sabbam sāravirahito. Sārāpagatoti sārato apagato. Niccasārasārena vāti satatasārasaṅkhātena sārena vā. Uparipadadvayepi ese va nayo. Ye puratthimāya disāya saṅkhārāti ye puratthimāya disāya paccayehi saṅgamma samāgamma katā saṅkhārā. Tepi eritāti tepi saṅkhārā kampitā. Sameritāti sammā kampitā. Calitāti calanaṃ gatā. Ghaṭṭitāti udayabbayena pīlitā. Aniccatāyāti hutvā abhāvatāya. Jātiyā anugātāti nibbattiyā anupavitṭhā. Jarāya anusaṭāti paripakkatāya anupatthaṭā. Byādhinā abhibhūtāti cātuvisamena uppanabyādhinā ajjhotthaṭā. Maraṇena abbhāhatāti maccunā abhiāhatā pahatā. Atāṇāti rakkhavirahitā. Aleṇāti leṇavirahitā. Asaraṇāti natthi etesaṃ saraṇanti asaraṇā. Asaraṇībhūtāti sayam saraṇakiccaṃ na karontīti asaraṇībhūtā.

Attano bhavananti niddesapadassa uddesapadaṃ. Tāṇanti pālanaṃ. Leṇanti leṇaṭṭhānaṃ. Saraṇanti dukkhanāsaṇaṃ. Gatinti patiṭṭhaṃ. Parāyananti paraṃ ayaṇaṃ. Ajjhositamyeva addasanti jarādīhi madditamye va addakkhim. Sabbam yobbaññanti yobbanabhāvo yobbaññaṃ, sacetanānaṃ sabbam yobbaññaṃ. Jarāya ositanti paripākāya jarāya avasitaṃ madditaṃ. Evaṃ sabbattha.

173. Osāne tve va byāruddhe, disvā me aratī ahūti yobbaññādīnaṃ osāneyeva antagamake eva vināsake eva jarādīhi byāruddhe āhatacitte satte disvā arati me aho si. Athettha sallanti atha etesu sattesu rāgādisallaṃ. Hadayassitanti cittanissitaṃ.

Yobbaññaṃ jarā osāpetīti jarā atthaṅgamenti vināseti. Evaṃ sabbattha.

174. “Kathaṃ ānubhāvaṃ salla”nti ce? Yena sallena otiṇṇoti gāthā. Tattha disā sabbā vidhāvatīti sabbā duc caritadisāpi puratthimādidisāpi vidisāpi dhāvati. Tame va sallamabbuyha, na dhāvati na sīdatīti tame va sallam uddharitvā tā ca disā na dhāvati, caturoghe ca na sīdati.

Aññāṇantiādīsu ñāṇadassanapaṭipakkhato aññāṇaṃ adassanaṃ. Abhimukho hutvā dhammena na sameti na samāgacchatīti anabhisamayo. Anurūpato dhamme bujjhatīti anubodho. Tappaṭipakkhatāya ananubodho. Aniccādīhi saddhiṃ yojetvā na bujjhatīti asambodho. Asantaṃ asamañca bujjhatītipi asambodho. Catusaccadhammaṃ na paṭivijjhatīti appaṭivedho. Rūpādīsu ekadhammampi aniccādisāmaññato na saṅgaṇhātīti asaṅgāhaṇā. Tameva dhammaṃ na pariyoḡāhatīti apariyoḡāhaṇā. Na samaṃ pekkhatīti asamapekkhaṇā. Dhammānaṃ sabhāvaṃ pati na apekkhatīti apaccavekkhaṇā.

Kusalākusalakammesu viparītavuttiyā sabhāvagahaṇābhāvena vā ekampi kammaṃ etassa paccakkhaṃ natthi, sayamaṃ vā kassaci dhammassa paccakkhakaraṇaṃ nāma na hotīti apaccakkhakammaṃ. Yaṃ etasmiṃ anuppajjamāne cittasantānaṃ mejjhaṃ bhaveyya suci vodānaṃ, taṃ duṭṭhaṃ mejjhaṃ imināti dummejjhaṃ. Bālānaṃ bhāvo bālyaṃ. Muyhatīti moho. Balavataro moho pamoho. Samantato muyhatīti sammoho. Vijjāya paṭipakkhabhāvato na vijjāti avijjā. Oghayogatto vuttoyeva. Thāmagataṭṭhena anusetīti anusayo. Cittaṃ pariyoṭṭhāti abhibhavatīti pariyoṭṭhānaṃ. Hitaggahaṇābhāvena hitābhimukhaṃ gantaṃ na sakkoti aññadatthu laṅgatiyevāti laṅgī, khañjatīti attho. Durugghāṭanaṭṭhena vā laṅgī. Yathā hi mahāpalighasaṅkhātā laṅgī durugghāṭā hoti, evamayampi laṅgī viyāti laṅgī. Sesamaṃ uttānatthameva.

Yā evarūpā kaṅkhāti ettha kaṅkhanavasena kaṅkhā. Kaṅkhaṃ ānayatīti kaṅkhāyaṇā. Purimakaṅkhā hi uttarakaṅkhaṃ ānayatīti nāma. Ākārasena vā etaṃ vuttaṃ. Kaṅkhāsamaṅgicittaṃ kaṅkhāya āyitattā kaṅkhāyitaṃ nāma. Tassa bhāvo kaṅkhāyitattaṃ. Vimaṭīti vigatā mati vimati. Vicikicchāti vigatā cicikicchā vicikicchā, sabhāvaṃ vā vicinanto kicchati kilamati etāyāti vicikicchā. Sā saṃsayalakkhaṇā, kampanarasā, anicchayapaccupaṭṭhānā, anekaṃsaggāhapaccupaṭṭhānā vā, ayonisomanasikārapadaṭṭhānā, paṭipattiyaṃ antarāyakaṛāti daṭṭhabbā.

Kampanaṭṭhena dvidhā eḷayatīti dveḷhakaṃ. Paṭipattinivāraṇena dvidhāpatho viyāti dvedhāpatho. “Niccaṃ vā idaṃ aniccaṃ vā”tiā dipavattiyaṃ ekasmiṃ ākāre saṅghātaṃ asamatthatāya samantato setīti saṃsaya. Ekaṃsaṃ gahetaṃ asamatthatāya na ekaṃsaggāhoti anekaṃsaggāho. Nicchetaṃ asakkontī ārammaṇato osakkatīti āsappaṇā. Ogāhitaṃ asakkontī parisamantato sappatīti parisappaṇā. Pariyoḡāhitaṃ asamatthatāya apariyoḡāhaṇā. Nicchayavasena ārammaṇe pavattitaṃ asamatthatāya chambhitattaṃ cittassa, thaddhabhāvoti attho. Vicikicchā hi uppajjivā cittaṃ thaddhaṃ karoti, yasmā pana sā uppajjamānā ārammaṇaṃ gahetvā manaṃ vilikhantī viya, tasmā manovilekhoti vuttā.

Viddhoti sallena laddhappahāro. Phuṭṭhoti ghaṭṭito. Paretoti pīḷito. Dhāvatīti purato gacchati. Vidhāvatīti anekavidhena gacchati. Sandhāvatīti vegena dhāvati. Saṃsaratīti ito cito ca carati.

Acelakoti niccolo, naggoti attho. Muttācāroti visaṭṭhācāro, uccārakammādīsu lokiyakulaputtācārena virahito ṭhitakova uccāraṃ karoti, passāvaṃ karoti, khādāti bhuñjati. Hatthāpalekhanoti hatthe piṇḍamhi ṭhite jivhāya hatthaṃ apalikhati, uccāraṃ vā katvā hatthamhiyeva daṇḍakasaṇñī hutvā hatthena apalikhati. Te kira daṇḍakaṃ “satto”ti paññapenti. Bhikkhāgahaṇatthaṃ “ehi bhadante”ti vutto na etīti na ehibhadantiko. Tena hi “tiṭṭha bhadante”ti vuttopi na tiṭṭhatīti na tiṭṭhabhadantiko. Tadubhayampi kira so “etassa vacanaṃ kataṃ bhavissatī”ti na karoti.

Abhihaṭanti puretaraṃ gaheṭvā āhaṭaṃ bhikkhaṃ. Uddissakatanti “idaṃ tumhe uddissa kata”nti evaṃ ārocitaṃ bhikkhaṃ. Na nimantananti “asukāṃ nāma kulāṃ vā vīthiṃ vā gāmaṃ vā paviseyyāthā”ti evaṃ nimantitabhikkhampi na sādīyati na gaṇhāti. Na kumbhimukhāti kumbhito uddharitvā diyyamānaṃ bhikkhaṃ na gaṇhāti. Na kaḷopimukhāti kaḷopīti ukkhali vā pacchi vā, tatopi na gaṇhāti. Kasmā? Kumbhikaḷopiyo maṃ nissāya kaṭacchunā pahāraṃ labhantīti. Na eḷakamantaranti ummāraṃ antaraṃ karitvā diyyamānaṃ na gaṇhāti. Kasmā? Ayaṃ maṃ nissāya antarakaraṇaṃ labhatīti. Daṇḍamusalesupi eseṇa nayo.

Na dvinnanti dvīsu bhuñjamānesu ekasmiṃ uttāya dente na gaṇhāti. Kasmā? Kabaḷantarāyo hotīti. Na gabbhiniyātiādīsu pana “gabbhiniyā kucchiyaṃ dārako kilamatī”ti, pāyantiyā dārakassa khīrantarāyo hotī”ti, “purisantaragatāya ratiantarāyo hotī”ti na gaṇhāti. Na saṃkittīsūti saṃkittetvā katabhattesu. Dubbhikkhasamaye kira acelakasāvakaṃ acelakānamatthāya tato tato taṇḍulādīni samādapetvā bhattaṃ pacanti, ukkaṭṭho acelako tatopi na paṭiggaṇhāti. Na yattha sāti yattha sunakho “piṇḍaṃ labhissāmī”ti upaṭṭhito hoti, tattha tassa adatvā āhaṭaṃ na gaṇhāti. Kasmā? Etassa piṇḍantarāyo hotīti. Saṇḍasaṇḍacārīnīti samūhasamūhacārīnī. Sace hi acelakaṃ disvā “imassa bhikkhaṃ dassāmā”ti manussā bhattagehaṃ pavisanti, tesu ca pavisantesu kaḷopimukhādīsu nilīnā makkhikā uppatitvā saṇḍasaṇḍā caranti. Tato āhaṭaṃ bhikkhaṃ na gaṇhāti. Kasmā? Maṃ nissāya makkhikānaṃ gocarantarāyo jātoti. Thusodakanti sabbasassasambhārehi kataṃ sovīraṃ. Ettha ca surāpānameva sāvajjaṃ, ayaṃ pana sabbesupi sāvajjasāññī.

Ekāgārikoti yo ekasmiṃyeva gehe bhikkhaṃ labhitvā nivattati. Ekālopikoti yo ekeneva ālopaṇa yāpeti. Dvāgārikādīsupi eseṇa nayo. Ekissāpi dattiyāti ekāya dattiyā. Datti nāma ekā khuddakapāti hoti, yattha aggabhikkhaṃ pakkipitvā ṭhapenti. Ekāhikanti ekadivasantarikaṃ. Aḍḍhamāsikanti aḍḍhamāsantarikaṃ. Pariyāyabhattabhojananti vārabhattabhojanaṃ, ekāhavārena dvīhavārena sattāhavārena aḍḍhamāsavārenāti evaṃ divasavārena ābhataṃ bhattabhojanaṃ.

Sākabhakkhotiādīni vuttatthāneva. Ubbhaṭṭhakoti uddhaṃ ṭhitako. Ukkuṭikappadhānaṃ anuyuttoti ukkuṭikaṃ vīriyaṃ anuyutto. Gacchantopi ukkuṭikova hutvā uppatitvā uppatitvā gacchati. Kaṇṭakāpassayikoti ayakaṇṭake vā pakatikaṇṭake vā bhūmiyaṃ koṭṭetvā tattha cammaṃ attharitvā ṭhānacaṇkamādīni karoti. Seyyanti sayantopi tattheva seyyaṃ kappeti. Phalakaseyyanti rukkhaphalake seyyaṃ. Thaṇḍilaseyyanti thaṇḍile ucce bhūmitṭhāne seyyaṃ. Ekapassayikoti ekapasseneva sayati. Rajojalladharoti sarīraṃ telena makkhetvā rajuṭṭhānaṭṭhāne tiṭṭhati, athassa sarīre rajojallaṃ laggati, taṃ dhāreti. Yathāsanthatikoti laddhaṃ āsanaṃ akopetvā yadeva labhati, tattheva nisīdanasīlo. Vekāṭikoti vikaṭakhādanasīlo, vikaṭanti gūthaṃ vuccati. Apānakoti paṭikkhittasītudakapāno. Sāyaṃ tatiyaṃ assāti sāyatatiyaṃ. Pāto majjhanhike sāyanti divasassa tikkhattum “pāpaṃ pavāhessāmī”ti udakorohanānuyogaṃ anuyutto viharati.

Te salle abhisāṅkharotīti te rāgādisattasalle abhinibbatteti. Abhisāṅkharontoti abhinibbattento. Sallābhisāṅkhāravaseṇāti sallābhinibbattāpanakāraṇā. Puratthimaṃ disaṃ dhāvatīti purimaṃ disaṃ gacchati. Te sallābhisāṅkhārā appahīnāti ete rāgādisallā payogā nappahīnā. Sallābhisāṅkhārānaṃ appahīnattāti sallapayogānaṃ appahīnabhāvena. Gatiyā dhāvatīti gatiyaṃ dhāvati. Gatiyā gatinti gatito gatiṃ.

Na sīdatīti na nimujjati. Na saṃsīdatīti na samantato mujjati. Na osīdatīti na osakkati. Na avasīdatīti na paccosakkati. Na avagacchatīti na heṭṭhā gacchati.

175. Evaṃ mahānubhāvena sallena otiṇṇesu ca sattesu -tattha sikkhānugīyanti, yāni loke gadhitānīti gāthā. Tassattho - ye loke pañca kāmaguṇā paṭilābhāya gijjhantīti katvā “gadhitānī”ti vuccanti, cirakālasevitattā vā “gadhitānī”ti vuccanti. Tattha taṃ nimittam hatthisikkhādikā anekā sikkhā kathīyanti, uggayhanti vā. Passatha yāva samattho vāyaṃ loko, yato paṇḍito kulaputto tesu vā gadhitesu tāsu vā sikkhāsu adhimutto na siyā, aññadatthu aniccādidassanena nibbijjha sabbaso kāme. Attano nibbānameva sikkheti.

Paṭivijjhitvāti ñāṇena nikkhametvā vā nibbijjhitvā vā.

176. Idāni yathā nibbānāya sikkhitabbam, taṃ dassento “sacco siyā”tiādimāha. Tattha saccoti vācāsaccena ñāṇasaccena maggasaccena ca samannāgato. Rittapesuṇoti pahīnapesuṇo. Vevicchanti macchariyaṃ.

177. Niddam tandiṃ sahe thīnanti pacalāyikañca kāyālasiañca cittālasiañcāti ime tayo dhamme abhibhaveyya. Nibbānamānasoti nibbānaninnacitto.

Kāyassa akalyatāti khandhattayasaṅkhātassa nāmakāyassa gilānabhāvo. Gilāno hi akallakoti vuccati. Vinayepi vuttaṃ - “nāham, bhante, akallako”ti. Akammaññatāti kāyagelaññaṅkhatō akammaññatākāro. Megho viya ākāsaṃ kāyaṃ onayhatīti onāho. Sabbato bhāgena onāho pariyonāho. Abbhantare samorundhatīti antosamorodho. Medhatīti middham, akammaññabhāvena vihiṃsatīti attho. Supanti tenāti suppaṃ. Akkhidālādīnaṃ pacalabhāvaṃ karotīti pacalāyikā. Suppanā suppitattanti ākārabhāvaniddesā. Olīyanāti olīyanākāro. Dutiyaṃ upasaggavasena vaḍḍhitam. Līnanti avipphārikatāya paṭikuṭikaṃ. Itare dve ākārabhāvaniddesā. Thīnanti sappipiṇḍo viya avipphārikatāya ghanabhāvena ṭhitam. Thīyanāti ākāraniddeso. Thiyitassa bhāvo thiyitattam, avipphāravasena thaddhatāti attho.

Sabbasaṅkhārādhātuyāti nibbānaninnamānasō sabbatebhūmikasaṅkhātādhātuyā. Cittaṃ paṭivāpetvāti cittaṃ nivattāpetvā. Etaṃ santanti etaṃ nibbānaṃ. Kilesasantatāya santaṃ. Atappakatṭhena paṇītam.

Na paṇḍitā upadhisukhassa hetūti dabbajātikā kāmasukhassa kāraṇā dānāni na denti. Kāmañca te upadhiparikkhayāyāti ekaṃsena te paṇḍitā kāmakkhayāya kāmakkhepanattham dānāni denti. Apunabbhavāyāti nibbānatthāya. Jhānāni bhāventīti paṭhamajjhānādīni vaḍḍhenti. Punabbhavāyāti punabbhavakāraṇā. Te paṇḍitā nibbānaṃ abhimukham hutvā dānaṃ dadanti.

178. Sāhasāti rattassa rāgacaritādibhedā sāhasākāraṇā. Niddeso uttānatthoyeva.

179. Purāṇam nābhinandeyyāti atītam rūpādiṃ nābhinandeyya. Naveti paccuppanne. Hīyamāneti vinassamāne. Ākāsaṃ na sito siyāti taṇhānissito na bhavya. Taṇhā hi rūpādīnaṃ ākāsanato “ākāso”ti vuccati.

Vemāneti abhavamāne. Vigacchamāneti apagacchamāne.

“Ākāsatī”ti “ākassatī”ti ca duvidho paṭho.

180. Kiṃ kāraṇā ākāsaṃ na sito siyāti ce? Gedhaṃ brūmīti gāthā. Tassattho - ahañhi imaṃ ākāsaṃkhātāṃ taṇhaṃ rūpādīsu gijjhanato gedhaṃ brūmi “gedho”ti vadāmi. Kiñca bhiyyo - avahananaṭṭhena “ogho”ti ca ājavanaṭṭhena “ājava”nti ca “idaṃ mayhaṃ, idaṃ mayha”nti jappakāraṇato “jappana”nti ca dummuñcanaṭṭhena “ārammaṇa”nti ca kampakaraṇaṭṭhena “kampana”nti ca brūmi, esāva lokassa palibodhaṭṭhena duratikkamanīyaṭṭhena ca “kāmapaṅko duraccayo”ti.

Ājavanti āpaṭisandhito javati dhāvatīti ājavaṃ, vaṭṭamūlatāya punabbhave paṭisandhidānataṇhāyetaṃ adhivacanaṃ. Jappananti patthanā, taṇhāyetaṃ adhivacanaṃ. Ārammaṇampi vuccati taṇhāti rūpādīsu ārammaṇesu uppannataṇhā muccituṃ asakkuṇeyyaṭṭhena ārammaṇāti kathiyati. Kāmapaṅkoti osīdanaṭṭhena kalalaṃ. Kaddamoti saṅgaṭṭhena kaddamo. Tāpanaṭṭhena kilesa. Niyyāsaṃ viya laggāpanaṭṭhena palipo. Rundhitvā dhāraṇaṭṭhena palirodho. Evamevaṃ gedhādipariyāyaṃ ākāsaṃ anissito.

181. Saccā avokkamanti gāthā. Tassattho - pubbe vuttā tividhāpi saccā avokkamaṃ moneyyapattiyā munīti saṅkhaṃ gato nibbānathale tiṭṭhati brāhmaṇo, sa veevarūpo sabbāni āyatanāni nissajjitvā “santo”ti vuccati. Niddese vattabbaṃ natthi.

182. Kiñca bhiyyo - sa ve vidvāti gāthā. Tattha ñatvā dhammanti aniccādinayena saṅkhatadhammaṃ aññāya. Sammā so loka iriyānoti asammāriyanakarāṇaṃ kilesāṇaṃ pahānā sammā so loka iriyamāno.

183. Evaṃ apihento ca - yodha kāmeti gāthā. Tattha saṅganti sattavidhaṃ saṅgaṃ yo accatari. Nājjhetīti na abhijjhāyati.

184. Tasmā tumhesupi yo evarūpo hotuṃ icchatī, taṃ vadāmi - yaṃ pubbeti gāthā. Tattha yaṃ pubbeti atīte saṅkhāre ārabba upapajjanadhammaṃ kilesajātaṃ atītaṃ kammañca. Pacchā te māhu kiñcananti anāgatepi saṅkhāre ārabba upapajjanadhammaṃ rāgādikiñcanaṃ mā ahu. Majjhe ce no gahessasīti paccuppannarūpādidhammepi na gahessasi ce. Evaṃ upasanto carissasi.

Abijaṃ karohīti maggañāṇena na bijaṃ karohi. Rāgakiñcananti rāgaphandanaṃ. Dosakiñcanādīsipi eseva nayo.

185. Evaṃ arahattappattiṃ dassetvā idāni arahato thutivasena ito parā gāthāyo abhāsī. Tattha sabbasoti gāthāya mamāyitanti mamattakaraṇaṃ. “Mama ida”nti gahitaṃ vā vatthu. Asatā ca na socatīti avijjamānakāraṇā asantakāraṇā na socati. Na jīyatīti jāniṃ nādhigacchati.

Ahu vata meti mayhaṃ ahosi vata. Taṃ vata me natthīti yaṃ atīte ahosi, taṃ mayhaṃ idāni na santi. Siyā vata meti yaṃ mayhaṃ bhavissati, taṃ vatāhaṃ na labhāmīti idāni ahaṃ ekaṃsena na pāpuṇāmi.

186. Kiñca bhiyyo - yassa natthīti gāthā. Tattha kiñcananti kiñci rūpādidhammajātaṃ.

Abhisāṅkhatanti kammaṇa saṅkharitaṃ. Abhisāñcetayitanti cittena rāsikataṃ. Avijjāya tvevāti avijjāya tu eva. Asesavirāganīrodhāti virāgasāṅkhātena maggena niravasesanīrodhā.

Suññato lokaṃ avekkhassūti avasavattisallakkhaṇavasena vā tucchasaṅkhārasamanupassanavasena vāti dvīhākārehi suññato lokaṃ passa. Attānudiṭṭhiṃ ūhaccāti sakkāyadiṭṭhiṃ uddharitvā. Evaṃ maccutaro siyāti evaṃ

maraṇassa taraṇo bhaveyya. Evaṃ lokaṃ avekkhantanti evaṃ khandhalokaṃ passantaṃ. Maccurājā na passatīti maraṇarājā na oloketi na dakkhati.

Nāññaṃ patthayate kiñcīti aññaṃ appamattakampi na patthayati na pihayati. Aññatra appaṭisandhiyāti nibbānaṃ ṭhapetvā. “Aññatrappaṭisandhiyā”ti ekapadaṃ katvāpi paṭhanti.

187. Kiñca bhiyyo - aniṭṭhurīti gāthā. Tattha aniṭṭhurīti anissukī. “Aniṭṭharī”tipi keci paṭhanti. Sabbadhī samoti sabbattha samo, upekkhakoti adhippāyo. Kiṃ vuttaṃ hoti? Yo so “natthi me”ti na socati, tamahaṃ avikampinaṃ puggalaṃ puṭṭho samāno aniṭṭhurī ananugiddho, anejo sabbadhī samoti imaṃ tasmīṃ puggale catubbidhaṃ ānisaṃsaṃ brūmīti.

Niṭṭhuriyoti issukī. Niṭṭhurabhāvo niṭṭhuriyaṃ, taṃ nissāya ettakampi natthīti kheḷapātanti attho. Niṭṭhuriyakammanti niṭṭhuriyakaraṇaṃ. Gahaṭṭho vā hi gahaṭṭhaṃ bhikkhu vā bhikkhuṃ nissāya vasanto appamattakeneva kujjhitvā taṃ nissāya ettakampi natthīti kheḷaṃ pādetvā pādena maddanto viya niṭṭhuriyaṃ nāma karoti. Tassa taṃ kammaṃ “niṭṭhuriyakamma”nti vuccati. Issāti sabhāvaniddeso. Tato parā dve ākārabhāvaniddesā. Itarattayaṃ pariyāyavacanaṃ. Lakkhaṇādito panesā parasampattīnaṃ usūyanalakkhaṇā issā; tattha ca anabhiratirasā; tato vimukhabhāvapaccupaṭṭhānā; parasampattipadaṭṭhānā.

Lābhepi na iñjatīti paccayalābhe na calati. Alābhepīti paccayānaṃ alābhepi.

188. Kiñca bhiyyo - anejassāti gāthā. Tattha nisaṅkhatīti puññābhisaṅkhārādīsu yo koci saṅkhāro. So hi yasmā nisaṅkharīyati, nisaṅkharoti vā, tasmā “nisaṅkhatī”ti vuccati. Viyārambhāti vividhā puññābhisaṅkhārādikā ārambhā. Khemaṃ passati sabbadhīti sabbattha abhayameva passati.

Ārambhāti kammānaṃ paṭhamārambhā. Viyārambhāti uparūpari vividhaārambhanavasena vīriyārambhā. Tīsu bhavesu paṭisandhijanakakammānaṃ etaṃ adhivacanaṃ. Tasmā viyārambhā ārato.

189. Evaṃ passanto na samesūti gāthā. Tattha na vadateti “sadiśohamasmi”tiādinaṃ mānavasena samesupī attānaṃ na vadati omesupī ussesupī. Nādeti na nirassatīti rūpādīsu kañci dhammaṃ na gaṇhāti na nissajjati. Sesāṃ sabbattha tattha tattha vuttanayattā pākaṭameva. Evaṃ arahattanikūṭeneva desanaṃ niṭṭhāpesīti.

Saddhammappajjotikāya mahāniddesaṭṭhakathāya

Attadaṇḍasuttaniddesavaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων. 16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση. 15. Σχόλια για την επεξήγηση της ομιλίας για την βία στον εαυτό έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org